

บทที่ 1

บทนำ

การทำส่วนไม่ผลเป็นอาชีพอย่างหนึ่งของชาวส่วนที่ทำได้ให้แก่ชาวส่วนค่อนข้างสูง เงาะเป็นผลไม้อย่างหนึ่งซึ่งเริ่มจะมีบทบาทในทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ดังจะเห็นได้จาก ปริมาณการส่งออกของเงาะในปี พ.ศ. 2524 มูลค่า 3.74 ล้านบาท และในปี พ.ศ. 2523 มูลค่า 1.26 ล้านบาท¹ คิดเป็นมูลค่าที่เพิ่ม 2.48 ล้านบาท นอกจากนี้ชาวส่วนในบางท้องที่ ได้ยึดอาชีพการทำส่วนเงาะเป็นอาชีพหลักมานานแล้ว เช่น ที่จังหวัดสันทราย จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดชุมพร เป็นต้น เงาะเป็นผลไม้ที่ปลูกง่าย มีศัตรูรบกวนไม่มาก ให้ผลผลิตสูงและเป็น ไม้ยืนต้นที่มีอายุยืน อายุต้นเงาะบางต้นมีอายุถึง 30 ปี ดังนั้นการลงทุนทำส่วนเงาะจึงเป็นที่สนใจ ของชาวส่วน แต่เนื่องจากการทำส่วนเงาะต้องใช้เวลาลงทุนสูงในระยะแรก และต้องอาศัยระยะเวลา นานกว่าจะได้ผลตอบแทนกลับคืนมา ซึ่งผลตอบแทนที่ได้ก็ยังไม่เป็นที่ทราบกันว่าจะทำได้ ให้อะไรได้มากเพียงใด ด้วยเหตุดังกล่าวชาวส่วนจึงควรที่จะทราบถึงต้นทุนและผลตอบแทนที่จะได้รับใน อนาคตในการลงทุนทำส่วนเงาะ ซึ่งจะทำให้ชาวส่วนทราบถึงผลของการลงทุนว่าจะได้รับกำไร หรือขาดทุนเท่าใด และอาจจะหาวิธีลดรายจ่ายของเงินลงทุนเพื่อเพิ่มทุนผลกำไรให้มากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาเกี่ยวกับความเป็นมา วิธีการทำส่วนเงาะและประโยชน์ของเงาะ ตลอดจนสภาพโดยทั่วไปของการทำส่วนเงาะในจังหวัดสันทราย
2. เพื่อศึกษาดัชนีทุน ผลผลิตและรายได้อ รวมทั้งอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนทำส่วน เงาะพันธุ์โรงเรียนเปรียบเทียบกับพันธุ์สีชมพู โดยมีการให้หน้า 2 ระบบ คือ การให้หน้าแบบใช้ส่ายยาง ลากและการให้หน้าแบบปล่อยไปตามท่อนและมีหัวปล่อยหน้า

¹ กรมศุลกากร "FOREIGN GRADE STATISTICS OF THAILAND" (กรุงเทพมหานคร : กรมศุลกากร, 2523-2524)

3. เพื่อศึกษาภาวะตลาด ราคา ตลอดจนช่องทางการจัดจำหน่ายเงาะของชาวสวน
ในจังหวัดสงขลา

4. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อต้นทุน รายได้ ผลผลิต และอุปสรรคในการลงทุน
รวมทั้งแนะนำถึงวิธีการวิเคราะห์ห้อายุต้นที่เหมาะสมเพื่อปลูกทดแทน

ขอบเขตของการศึกษา

ด้วยเหตุที่มีการปลูกเงาะกันมากในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน
จังหวัดสงขลา การศึกษาในที่นี้จึงได้เลือกศึกษาเฉพาะ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา ที่มีปริมาณ
พื้นที่การปลูกเงาะมาก ได้แก่ อ.ขลุง อ.ท่าใหม่ อ.เมือง และ อ.มะขาม¹ โดยมีรายละเอียด
อื่น ๆ ดังนี้คือ

1. คำว่า "เงาะ" จะหมายถึงผลไม้มัที่ใช้รับประทานสด ไม่รวมเงาะในลักษณะแปรรูป
อื่น ๆ เช่น เงาะที่บรรจุกระป๋อง เงาะเชื่อม เป็นต้น

2. ส่วนเงาะที่เป็นตัวอย่างจะศึกษาเฉพาะสวนเงาะพันธุ์โรงเรียนและสวนเงาะ
พันธุ์สีชมพูเท่านั้น โดยจะไม่รวมเงาะพันธุ์อื่น ๆ

3. อายุต้นเงาะที่ศึกษามีอายุระหว่าง 1-10 ปี

4. เนื่องจากชาวสวนในจังหวัดสงขลาได้เปลี่ยนพันธุ์ที่ปลูกจากพันธุ์สีชมพูมาเป็นพันธุ์
โรงเรียน ดังนั้นตัวอย่างของสวนใหม่ที่เริ่มปลูกพันธุ์สีชมพูจึงหาได้ยาก ด้วยเหตุดังกล่าวการศึกษา
ในที่นี้จึงได้ให้ชาวสวนประมาณปริมาณของปัจจัยและอุปกรณ์ เครื่องมือที่ต้องใช้ในการทำสวนใหม่
ส่วนด้านราคานั้นได้สอบถามราคาปัจจุบันจากชาวสวน นักวิชาการและพ่อค้าในจังหวัดสงขลา

¹ กรมส่งเสริมการเกษตร, "การปลูกเงาะในจังหวัดสงขลา" (กรุงเทพมหานคร :
กรมส่งเสริมการเกษตร, เมษายน 2523)

5. ระยะเวลาที่ทำการสำรวจใช้เวลาระหว่างเดือนธันวาคม 2524, มกราคม และกุมภาพันธ์ 2525

6. การศึกษาในหัวข้อนี้มุ่งที่จะสำรวจชาวสวนผู้ผลิตเงาะเพื่อการจำหน่ายในพื้นที่ที่กล่าวข้างต้นเท่านั้น และเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการลงทุน ต้นทุนหรือค่าใช้จ่าย ปริมาณผลผลิต รายได้ ตลอดจนวิธีการจำหน่าย ซึ่งได้นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ชาวสวนมาคำนวณหาอัตราผลตอบแทนจากการทำสวนเงาะพันธุ์โรงเรียนและพันธุ์สีชมพู

วิธีการศึกษา

1. รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ จากแหล่งข้อมูลดังนี้

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) รวบรวมได้จาก

- การสังเกตการณ์สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของสวนเงาะทั้งที่เกี่ยวข้องกับการทำสวนเงาะโดยตรงและโดยทางอ้อม
- การสัมภาษณ์ชาวสวนโดยตรงเป็นส่วนใหญ่ และอีกส่วนหนึ่งได้ส่งแบบสอบถามให้ชาวสวนเป็นส่วนน้อย
- การสัมภาษณ์และสอบถามนักวิชาการ พ่อค้าตามบริษัทห้างร้านต่าง ๆ ที่จำหน่ายปัจจัยและอุปกรณ์ เครื่องมือในการทำสวนเงาะที่ตั้งอยู่ในจังหวัดจันทบุรี เพื่อหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปริมาณและราคาของปัจจัยและอุปกรณ์เครื่องมือดังกล่าว
- การสอบถามราคาที่ดินซึ่งเป็นที่ว่างเปล่ายังมิได้ปลูกพืชใด ๆ และค่าภาษีที่ดินและโรงเรือน จากสำนักงานที่ดินในจังหวัดจันทบุรี
- การสอบถามลักษณะสวน การปฏิบัติและดูแลรักษาสวนของชาวสวนส่วนใหญ่จากเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเกษตร จังหวัดจันทบุรี

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้จากการค้นคว้าข้อมูลตามสถานที่ต่าง ๆ ดังนี้

- บทความในวารสารกสิกรรม วารสารพืชสวนและวารสารเกษตรสาร ปัญหาพิเศษซึ่งนิสิตปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้จัดทำขึ้น วิทยานิพนธ์ปริญญาโท รายงานผลการค้นคว้าวิจัย หนังสือ เอกสารของกรมส่งเสริมการเกษตร ข้อมูลที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ค้นคว้า

ได้จากหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

- เอกสารประกอบการศึกษา จากกองเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- ข้อมูลปริมาณผลผลิตของเงาะประจำปี พ.ศ., 2523/2524 จากกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- สถิติการส่งออกของกรมศุลกากรจากกรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์
- เอกสารประกอบการบรรยายเรื่องวิทยาการหลังเก็บเกี่ยวของข้าวพืชรุ่น และพืชรุ่น เฉพาะเรื่องการผลิตและการตลาดเงาะโรงเรือนใน อ.นาสาร จ.สุราษฎร์ธานี และเอกสารเกี่ยวกับการตลาดและการขนส่งเงาะของผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะเกษตรศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- เอกสารประกอบการสอนของอาจารย์ในภาควิชาพืชรุ่น คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (ยังมีได้ตีพิมพ์)
- เอกสารเกี่ยวกับงานส่งเสริมของสำนักงานเกษตร จังหวัดจันทบุรี พ.ศ., 2522/2523 ภายใต้สังกัดกรมส่งเสริมการเกษตร
- คู่มือภาควิชาพืชรุ่น วิชาเงาะ สำนักงานส่งเสริมการเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมมาได้
3. แยกประเภทต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตามชนิดพันธุ์ อายุต้น และลักษณะการให้น้ำ
4. คำนวณปริมาณผลผลิตและรายได้ตามชนิดพันธุ์ อายุต้น และลักษณะการให้น้ำ
5. เปรียบเทียบต้นทุน ปริมาณผลผลิตและรายได้ของทั้งสองพันธุ์
6. วิเคราะห์อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนและสรุปผล
7. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อการลงทุน ตลอดจนเสนอวิธีการวิเคราะห์อายุที่เหมาะสมเพื่อการปลูกทดแทน

8. สรุปผลการศึกษาพร้อมด้วยข้อเสนอแนะ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ทำให้ทราบถึงข้อมูลต่าง ๆ ในการทำส่วนงาน เพื่อนำไปพิจารณาประกอบการลงทุน หรือพิจารณาตัดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นเพื่อลดต้นทุนในกรณีที่ทำส่วนงานอยู่แล้ว
2. ทำให้ทราบถึงลักษณะส่วน การปฏิบัติดูแลรักษาส่วน ต้นทุน ผลตอบแทน รายได้ และเทคโนโลยีของชาวสวนซึ่งปลูกเงาะในจังหวัดสุรินทร์
3. ใช้เป็นข้อมูลทางเศรษฐกิจเพื่อเปรียบเทียบกับการทำสวนไม้ผลชนิดอื่น
4. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องใช้ในการพิจารณาวางนโยบายช่วยเหลือชาวสวน
5. เพื่อใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการอ้างอิง และเป็นแนวทางในการศึกษาต่อไป

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย